

ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ

ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ (1931)

Προετοιμασία, *Έρεβος* (1956)

Φορέσαμε μια ξαστεριά στα μάτια,
τη νύχτα
με τις φωτοβολίδες της ελπίδας κεντήσαμε,
και με συνέπεια εφοδιαστήκαμε.

Σκοτώσαμε την επιφύλαξη
με την αιχμή του απόλυτου,
και τη σιωπή μας
μ' ένα καΐκι προσωρινότητας φυγαδέψαμε.

Στρώσαμε το τραπέζι του αναπάντεχου
με δυο ποτήρια να κεράσουμε το ενδεχόμενο,
κι ανάβοντας το κερί της ευαισθησίας
πλάι στην καρδιά μας,
διαβάζουμε το λυρικό σαν όλα τηλεγράφημα
γεμάτο ανακωχή, ίσως και ειρήνη,
που μια στιγμή συνεπαρμένη
και κατάφωτη το φέρνει
συντεταγμένο από τη μοίρα μας
που με κηδεμονία αγέρωχη μας δένει.

Παρανομίες, *Ερήμην* (1958)

Επεκτείνομαι και βιώνω
παράνομα
σε περιοχές που σαν ύπαρκτες
δεν παραδέχονται οι άλλοι.
Εκεί σταματώ και εκθέτω
τον καταδιωγμένο κόσμο μου,
εκεί τον αναπαράγω
με πικρά κι απειθάρχητα μέσα,
εκεί τον αναθέτω
σ' έναν ήλιο
χωρίς σχήμα, χωρίς φώς,
αμετακίνητο,
προσωπικό μου.
Εκεί συμβαίνω.

Κάποτε, όμως,
παύει αυτό.
Και συστέλλομαι,
κι επανέρχομαι βίαια
(προς καθησυχασμόν)

στη νόμιμη και παραδεκτή
περιοχή
στην έγκόσμια πίκρα.

Και διαψεύδομαι.

Μαύρη γραβάτα, Το λίγο του κόσμου (1971)

Πότιζε συ τη γλάστρα
κι άσε να κλαίω.
Μόνο γράφε τους λόγους,
μήπως κι οφείλω κι άλλη λύπη.
Θέλω να έχω τη συνείδησή μου ήσυχη
πως βασανίστηκα για όλα.

Γράψε πως κλαίω για έναν καθρέφτη.
Άλλοτε διακοσμητικό στοιχείο,
μαντείο τώρα.
Για την ξερή *καληνύχτα*
που λεν οι μικρές πιθανότητες
και ξοφλάνε.
Γράψε πως κλαίω για το παράθυρό σου,
κλειστό κι ακαλημέριστο
και μελαγχολικό εκ γενετής του.
Για τα πουλιά της τελευταίας δεκαετίας.
Τον τρόπο τους με τις κεραίες τηλεοψίας.
Για την προσαρμογή τους ύστερα,
και τα πετάγματά τους
σ' αυτά τα σιδερένια δέντρα.
Που μάθανε να τραγουδούν
σε σιδερένιους κλώνους.

Γράφε.
Γι' αυτό το Σαββατόβραδο που θάφτηκε
ανάμεσα σε δύο κυπαρίσσια
στη Φραγκόκλησα.
Για το φεγγάρι που πενθεί – φοράει
μαύρη γραβάτα σύννεφο,
γράψε πως κλαίει.
Κλαίω γιατί με ρώτησες
αν είδα την πανσέληνο.
Όχι, δεν είδα τίποτα γεμάτο και δεν έζησα.
Κλαίω που τα παιδιά κρατούν τη σάκα τους
σαν τελειωμένη κιόλας γνώση,
και στων αγίνωτων ωρών
την τρυφερή καθησύχηση δεν πάνε
και δεν παίζουν.

Γράψε πως κλαίω για τις μητέρες.
Τις πιο παλιές μητέρες μου.

Τις λεπτές κι όμορφες,
των παραθύρων ερωμένες,
αρπίστριες του αγναντεύματος,
που τις πήρε απρόφταστες ο θάνατος
κι αυτές μακροημερεύουν μητρικές
σε σαλονιού φωτογραφίες και σε κεντήματα.

Κλαίω γιατί ανάβανε τα φώτα
κι η Κυριακή κουλουριασμένη γάτα
στο παράθυρό μου.
Ο φόβος βάζει τα καλά του
και περιμένει.

Γράφε.
Πως κλαίω για τους τυφώνες,
το λίγο φαΐ,
το κάθε Λίγο,
για τους σεισμούς
χωρίς προειδοποίηση.
Κλαίω επειδή χαμένη πάει
η είδηση που μου 'φερες
πως είδες χθες την πρώτη πεταλούδα.
Κλαίω γιατί δεν είναι είδηση το εφήμερο.

Γράφε. Κλαίω
επειδή η τύχη κλείστηκε στο σπίτι της,
η αναβολή έφτασε στον δήμιο,
το παγούρι έχει φτάσει στην έρημο,
η νεότης έχει φτάσει στη φωτογραφία.
Κλαίω γιατί ποιος ξέρει ποιος θα κλείσει
των ημερών μου τα μάτια.

Πότιζε συ τη γλάστρα
κι άσε να κλαίω επειδή...

Οι αποδημητικές «καλημέρες», *Το λίγο του κόσμου* (1971)

Άρχισε ψύχρα.
Το γύρισε ο καιρός σε αναχώρηση.

Η πρώτη μέρα του Σεπτεμβρη
ξοδεύτηκε σε κάποια υδρορροή.
Ως χθες ακόμα όλα έρχονταν.
Ζέστες, η διάθεση για φως,
λόγια, πουλιά,
πλαστογραφία ζωής.
Γονιμοποιούνταν κάθε βράδυ τα φεγγάρια,
πολλοί διάττοντες έρωτες
ήρθαν στον κόσμο τον περασμένο μήνα.

Τώρα η γνωστή ψύχρα
κι όλα να φεύγουν.
Ζέστες, πουλιά, η διάθεση για φως.

Φεύγουν τα πουλιά, ακολουθούν τα λόγια,
η μια ερήμωση τραβάει πίσω της την άλλη
με λύπη αυτοδίδακτη.
Ήδη αποσυνδέθηκε το φως από την επανάπαυση
κι από τις καλημέρες σου.
Τα παράθυρα ενδίδουν.
Το χέρι του μεταβλητού κλείνει τα τζάμια,
άλλοι λεν ως την άνοιξη,
άλλοι φοβούνται διά βίου.

Και εσύ τι κάθεσαι;
Καιρός να μπεις κι εσύ στα αλλαγμένα.
Να γίνεις ό,τι αναρωτιόμουν πέρυσι:
«ποιος ξέρει τ' άλλο μου φθινόπωρο;»
Καιρός να γίνεις «τ' άλλο μου φθινόπωρο».
Άρχισε ψύχρα.
Ρίξε στην πλάτη σου ένα ρούχο αποδημίας.

Oblivion beach, Το τελευταίο σώμα μου (1981)

Βρε τι παθαίνει μια ψυχή
όταν αντί να κοιμηθεί οραματίζεται
ορθογραφίες μαφιόζες:
αυτός ο Άλλος
γιατί θέλει να γράφεται ντε και καλά με δύο λάμδα,
τι να το θέλει άραγε το δεύτερο δρεπάνι;

Κοίτα να δεις υποκρισίες φίλε μου
να σου σηκώνεται η τρίχα:
όσα υπέφερα τη νύχτα,
όσα με βασάνισανε,
όσα σκοτάδια με φοβέρισαν
πως θα με πάρουν κι άλλο,
οι τρόμοι που μου δένανε τα μάτια
για να μη βλέπω που με πάνε,
αυτός ο Άλλος με τα δυο του δρεπάνια,
όλα αυτά μου παριστάνουν τώρα
το παιδάκι ξημέρωμα
με το κουβαδάκι του
και τις νερομπογιές του.

Αργά κωπηλατεί ο ήχος της θαλάσσης,
αργά μπαίνει η θάλασσα
στο κοπιώδες μέγεθός της,
κορόιδο μέγεθος:
το πετσοκόβει η νύχτα,

μένει όσο το θέλει η ακοή
κι όσο μια ασημένια επωμίδα
όποτε βγει φεγγάρι.
Βουνά μπαταρισμένα ακόμα στο άφεγγο
σκόρπια κράνη που επιπλέουν.
Οι κορυφές, γριές καμπούρες μακρυνότητες,
αχνό ξεδιπλωμένο καρδιογράφημα,
αρρυθμίες του ύψους και της πέτρας.
Θάλασσα, βουνά και ουρανός
μια πηχτή ανόητη ενότητα.
Και να 'θελε να υπαρξει ένας ορίζοντας
σκαλί δεν θα 'χε να πατήσει.

Καΐκι ώρα
τραβάει τα δίχτυα κι ανεβάζει
σπαρταριστή ολοζώντανη ορατότητα:
πηδάει το μπλε πάνω στα κύματα
με άσπρο γιακαδάκι,
αρμύρα στάζει του χωριού το εκκλησίδιο,
τρούλοι με κεραμιδένια λέπια,
κουμπαράδες γεμάτοι Θεό.
Ημίψηλο των ήχων η καμπάνα.
Γερό σκαρί το νταν.

Στραβό στριφωματάκι ο γιαλός,
πέτρινα τζιτζίκια τα βότσαλα
μες στον κυμάτων τα χαμόκλαδα,
ταμ-ταμ του παφλασμού
του νερού καστανιέτες.
Κοιμητήρι βότσαλο τετράγωνο
πλαγιαστό στη θάλασσα,
ταμ-ταμ ανυπαρξίας,
oblivion beach,
κοιμητήρι πλαγιαστό στη θάλασσα,
βυθοί ετεροθαλείς,
πολύ στραβό στριφωματάκι των ορίων
κι άντε να το ισιώσεις.
Βουτηχτάδες σταυροί
κι έχουν ξαπλώσει οι νεκροί
με το μαρμάρينو ολόσωμο μαγιό τους,
κάτι θυμάται γι' αυτούς
μέσες άκρες ο ήλιος.
Και το βιολί βιολάκι της
η αναίσθητη διεστραμμένη άμμος:
ξέρω, είναι αυτή που σου 'μαθε
να ξεγλιστράς όπως αυτή
μεσ' απ' τα δάχτυλά σου
αμμόλοφε έρωτα.

Έκλεισα καλά;

Δεν θες να ξέχασα ανοιχτό
το πορτάκι της φωτογραφίας σου
και να μου το 'σκασε, να πέταξε
το διαπρόσωπό σου;

Το φως κορνάρει μανιασμένο
θέλει να προσπεράσει.

Τ' αντανακλαστικά μου άριστα:
κάθε που χάνεται στο βάθος ένα πλοίο
εκκρίνει η μνήμη μου όσα σε βάθος χάθηκαν.

Α! η χήρα στιγμή, κάθε τόσο.

Φωνή σε αδειόδρομους, *Το τελευταίο σώμα μου* (1981)

Για σας θα κάνω μια καλύτερη τιμή.

Είναι η φωνή μου άγνωστη
στα μεγάλα του πλανήτη μας δράματα:
δίκαιου αφανισμοί, πείνες που τρων
την επιβίωσή τους για να ζήσουν,
ανισοτήτων άγριο λαθρεμπόριο,
πυρηνικά συμφέροντα,
πόλεμοι τουρίστες,
αποφάσεις που κυκλοφορούν
ινκόγκνιτο με μαύρα γυαλιά
μέσα σε αυθαιρεσίες αλεξίσφαιρες.
Και όλα αυτά κυβερνημένα
απ' το παμπάλαιο, πανίσχυρο Έτσι.

Δεν είναι η φωνή μου ακουστή
στα φριχτά του πλανήτη μας δράματα.
Στο κραυγαλέο δεν ανέβηκε ποτέ
έμμετρα να καταραστεί
όσα στη γη διχάζονται,
λίπασμα στο μισό
τ' άλλο μισό για να θεριέψει.

Είναι η φωνή μου χαμηλή κι είναι παράμερη
σαν γνώση και σαν φόβος,
με το αδύνατο ισότονη
ισόφωνη με τη σιωπή.
Με τα καθημερινά και τα μικρά περιχύνεται
και αυτοπυρπολείται κάθε μέρα.
Κι αυτό είναι η εσώφωνη κραυγή της,
το θυμωμένο ρίγος της,
η έμμετρη κατάρα της στο άμετρο,
η αγρύπνια της
δίπλα στα βογκητά των μεγάλων δραμάτων,

η ύπουλη μικρόσωμη σπρωξιά της
στο παμπάλαιο πανίσχυρο Έτσι.

Ουρλιάζουν οι τύχες
κωφεύει η αλλαγή τους
στην παμπάλαια, σεβάσμια
στεντόρεια φωνή της Ανάγκης.
Δεν έφτασε ποτέ της στην απήχηση.
Αποφάσεις ινκόγκνιτο με μαύρα γυαλιά
τη φιμώνουν στο δρόμο.
Γιατί θ' απηχήσει η δική μου φωνή
κλέβοντας δάφνη υπεροχής
απ' τη φωνή του Κόσμου;
Είν' η φωνή μου σεβαστική
στη νικημένη τη φωνή του Κόσμου.

Ουρλιάζουν οι τύχες
κωφεύει η αλλαγή τους.
Ο κραυγαλέος λόγος, Νάρκισσος.
Κι αν σκύβει πάνω απ' τα δεινά
καθρέφτες πιο πολύ εξασφαλίζει.
Όχι, δεν καθρεφτίζεται η φωνή μου
στα μαύρα δεινά.
Σε ηχηρά διαβήματα
μέρος δεν παίρνει, δεν συν-κραυγάζει
να γίνουν λόφοι τα βουνά,
αλλιώς βουνά οι λόφοι.
Κάθεται χαμηλή σαν λόφος.

Όχι, δεν είναι η φωνή μου
ελευθερία ή θάνατος.
Είν' ένα κρατητήριο φωνών
κι ευθανασία τους,
στόχος καρτερικός
στα κέφια του τρελού πυρηνικού πλησίον.
Είναι η φωνή μου ένα σκαμνί
για κουρασμένα λόγια,
για νικημένα που επιστρέφουν συμπεράσματα.
Είν' η φωνή μου ένας αθόρυβος περίπατος
μοναχικής γραφής
σε βροχερούς αδειόδρομους.

Για σας θα κάνω μια καλύτερη τιμή
είπε το Τίποτα στο Κάτι
κι εκείνο το ηλίθιο το 'χαψε.

Τα μισανθή χέρια, Το τελευταίο σώμα μου (1981)

Αγαλμα στον κήπο του Λουξεμβούργου – Παρίσι

Σε παράγγειλαν υπεύθυνα νέα και δυνατή
κι η σάρκα σου παράδειγμα κανένα
απ' τη δική μας σάρκα να μην πάρει.
Απαγορευτική να σμιλευτείς
σε κάθε αλλαγή και παραμόρφωση,
μια προστασία που δεν δόθηκε από καμία Τέχνη
στη δική μας ανθρωπότητα και δύναμη.
Το ένα χέρι σου σμιλεύτηκε χτένα
στ' ανάκατα μαλλιά σου, ενώ το άλλο
φαίνεται σαν μόνο του να διάλεξε το ρόλο:
ακουμπισμένο χάδι στην κοιλιά,
στην απαγορευμένη γονιμότητα
-δεν παραιτείται ούτε η πέτρα από τη μήτρα.

Υπεύθυνα Άγρυπνη προπάντων σε παράγγειλαν,
ποτέ να μη σε πάρει ύπνος,
ποτέ να μη σου μάθει όνειρο
τι δεν πραγματοποιείται.
Άγρυπνη για να επιτηρείς τις ποικιλίες των ρόδων,
μη και τα κόψουν χέρια μισανθή.
Αχ, αγαλματένια μου επιστάτισσα,
άδικα ξαγρυπνάς και δεν κοιμάσαι και δεν αφήνεις
να σου μάθει τ' όνειρο
τι δεν πραγματοποιείται:
δεν βρέθηκε ακόμα επιστάτης, ούτε πλάνη,
ούτε καν ποιητής που να μπορέσει
τα μισανθή των φθινοπώρων χέρια να εμποδίσει
τις τόσες ποικιλίες των ρόδων και του βίου
μανιακά να αφανίζουν.

Υποκατάστατο, Χαίρε ποτέ (1988)

Σκορπίζουν
των δακρύων οι μεγάλες συγκεντρώσεις.
Μνήμη και παρόν ψάχνουν να κρυφτούν
από τη διαύγειά τους.
Αραιά και που καμιά τουφεκιά
πότε από κείνο το ευκρινές
χαράκωμα η λύπη πότε από αμυδρότερο.
Στρατηγική να δείξει τάχα
ότι έρχονται ενισχύσεις.

Ας παραδοθεί.

Έχει σχεδόν επικρατήσει η φωτογραφία σου.
Εξαπλώθηκε όπου βρήκε άμαχη επιφάνεια
αποδεκατισμένη αίσθηση πρόθυμη για γαλήνη.
Ανεμίζει στον βλεμμάτων τα υψώματα

όχι σαν έθιμο αδρανές μελαγχολικό
μα ως γενναίος συκοφάντης της απώλειάς σου.
Μέρα τη μέρα πείθει πως τίποτα δεν άλλαξε
ότι ήσουν πάντα έτσι, από χαρτί
εκ γενετής φωτογραφία σε συνάντησα
ανέκαθεν πως έτσι σ' αγαπούσα γυρολόγα
από εικόνα σε απεικόνιση
κι από απεικόνιση σε εικόνα σου αρκέστηκα.

Μνήμη και παρόν πρέπει να κρυφτούν
από τη διαύγειά τους.

Αραιά και που καμιά τουφεκιά αμυδρή
μαρτυρία υπέρ σου η λύπη
Ας παραδοθεί.

Ο μόνος αξιόπιστος μάρτυρας ότι ζήσαμε
είναι η απουσία μας.